

Gozdarstvo v času in prostoru

Poslovanje panoge A 02 gozdarstvo, storitve v letu 2001

1 UVOD

V Združenje za gozdarstvo se po standardni klasifikaciji dejavnosti združujejo:

A – 02 – Gozdarstvo in gozdarske storitve

A – 01.5 – Lov in gojitev divjadi ter lovske storitve.

Ker dejavnost A – 01.5 predstavlja zelo skromen delež znotraj združenja, smo analizirali samo panogo A – 02.

Vir podatkov je Služba za konjunkturo in ekonomsko politiko pri Gospodarski zbornici Slovenije.

2 POSLOVANJE PANOGE V LETU 2001

V letu 2001 je v panogi poslovalo 65 družb (7 velikih, 11 srednjih in 47 majhnih), ki so skupaj zaposlovale 1.695 delavcev (1.097 v velikih, 449 v srednjih in 169 v majhnih družbah).

Panoga A – 02 – Gozdarstvo in gozdarske storitve je v letu 2001 dosegla naslednje rezultate:

Preglednica 1: Prihodki

	v 000 SIT
Prihodki - skupaj	21.494.604
Prihodki	21.251.549
Kosmati donos iz poslovanja	19.620.109
Čisti prihodki iz prodaje	19.260.767
Čisti prih. iz prodaje na domačem trgu	16.139.327
Čisti prihodki iz prodaje na tujem trgu	3.121.440
Prihodki od financiranja	814.100
Prihodki na podlagi deležev iz dobička	84.025
Prihodki iz obresti in drugi prihodki od financiranja	730.075
Izredni prihodki	1.060.395

Preglednica 2: Odhodki poslovanja

	v 000 SIT
Odhodki	20.919.264
Odhodki poslovanja	19.772.884
Nabavna vrednost ali proizvodni stroški prodanih količin	19.529.829
Stroški blaga, materiala in storitev	12.075.128
Stroški dela	6.014.998
Plače	4.256.469
Amort. neopf. dolg. sr. in opr. osn. sredstev	1.234.494
Odhodki financiranja	524.333
Izredni odhodki	622.047

Preglednica 3: Dobiček in izguba poslovnega leta

	v 000 SIT
Celotni dobiček	688.349
Celotna izguba	113.009
Davek iz dobička	75.429
Čisti dobiček	614.284
Čista izguba	114.373

Panoga skupaj izkazuje 575,340 mio. SIT dobička. Če pa upoštevamo samo rezultat panoge iz poslovanja ugotavljamo, da je panoga lani ustvarila 152,775 mio SIT izgube.

Preglednica 4: Sredstva panoge (aktiva bilance stanja)

	v 000 SIT
Sredstva	21.588.235
Stalna sredstva	12.880.193
Neopredmetena dolgoročna sredstva	81.898
Opredmetena osnovna sredstva	10.688.312
Dolgoročne finančne naložbe	1.885.795
Gibljava sredstva	8.708.042
Zaloge	1.359.787

Preglednica 5: Viri sredstev (pasiva bilance stanja)

	v 000 SIT
Obveznosti do virov sredstev	21.588.235
Kapital	16.369.374
Dolgoročne obveznosti	583.944
Kratkoročne obveznosti	4.408.847

Panoga je v preteklem letu ustvarila skoraj 7,3 milijarde SIT dodane vrednosti.

Primerjava gozdarstva s celotnim gospodarstvom kaže na relativno velika odstopanja pri posameznih kazalnikih. Finančno posluje gozdarstvo bistveno ugodneje kot slovensko gospodarstvo in ni neto zadolženo. Tudi donosnost kapitala in sredstev je boljše. Zaradi delovne intenzivnosti je prihodek na zaposlenega precej nižji, kot v gospodarstvu, medtem ko so stroški dela na zaposlenega višji. Dodana vrednost na zaposlenega je skoraj na ravni državnega poprečja. Posebej izstopa večji delež amortizacije v odhodkih v primerjavi z gospodarstvom, kar verjetno kaže na dokaj dobro opremljenost dejavnosti ali pa morda na težnje po pospešeni

Gozdarstvo v času in prostoru

Preglednica 6: Vrednosti nekaterih ekonomskih kazalnikov in primerjava s celotnim gospodarstvom

	Vrednost kazalnika	
	Gozdarstvo	Gospodarstvo
Finančna neodvisnost (sredstva / kapital)	1,319	2,125
Kratkoročni koeficient – koef. tekoče likvidnosti (kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti)	1,927	1,137
Razmerje med krat. terjat. in obvez. iz poslovanja (kratkor. terjat. iz posl. / krat. obv. iz posl.)	1,782	0,941
Finančne naložbe in sredstva (dolg. in krat. finančne naložbe / sredstva)	0,13	0,202
Delež opredmetenih osnov. sred. (opr. osn. sred. / sredstva)	0,495	0,482
Koeficient zadolženosti (dolg. in krat. obv. / obv. do virov sred.)	0,231	0,493
Delež neto dolga (neto dolg / obveznosti do virov sredstev)	-0,195	0,083
Celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,016	0,974
Prihodki in odhodki od financiranja (prih. od fin / odh. od fin.)	1,553	0,747
Donosnost prodaje (čisti dobiček / čisti prihodki iz prodaje)	0,026	-0,032
Donosnost kapitala (čisti dobiček / kapital)	0,031	-0,052
Donosnost sredstev (čisti dobiček / sredstva)	0,023	-0,025
Prihodki na zaposlenega – 000 SIT (čisti prihodki iz prodaje / povpr. štev. zaposlenih)	12.538,00	21.414,00
Stroški dela na zaposlenega – 000 SIT (str. dela / povpr. število zaposlenih)	3.549,00	3.213,00
Plače na zaposlenega – 000 SIT (plače / povpr. število zaposlenih)	2.511,00	2.270,00
Čisti dobiček na zaposlenega – 000 SIT (čisti dobiček / povpr. število zaposlenih)	362,00	715,00
Čista izguba na zaposlenega – 000 SIT (čista izguba / povpr. število zaposlenih)	67,00	1.349,00
DV na zaposlenega – 000 SIT (dodana vred. / povpr. število zaposlenih)	4.299,00	4.846,00
Stalna sredstva na zaposlenega (stalna sredstva/ povp.št.zap.)	7.599,00	16.510,00
Delež prodaje na tujih trgih (čisti prih. iz prodaje na tuj. trgih / prihodki)	0,147	0,26
Delež amortizacije (amortizacija / odhodki)	0,059	0,085
Delež stroškov dela (stroški dela / odhodki)	0,288	0,146
Dejanska davčna stopnja dobička (davek / celotni dobiček)	0,11	0,114

amortizaciji. Prav tako je zaradi delovno intenzivne panoge delež stroškov dela nad državnim povprečjem. Gozdarstvo od dobička plačuje v povprečju približno enak davek kot slovensko gospodarstvo.

3 TRENDI POSLOVANJA

Trende poslovanja prikazujemo za zadnja štiri leta (1998–2001). Izračunali smo realne trende tako, da smo upoštevali letne stopnje inflacije v posameznih letih. Zatem smo vse poslovne dogodke po letih preračunali na vrednosti v letu 2001. Za leto 2001 smo določili indeks 100.

Preglednica 7: Inflacija in revalorizacijski indeksi za leta 1998–2001

Leto	1998	1999	2000	2001
Inflacija	7,5%	7,6%	8,9%	7%
Letna rev. poslovnih dogodkov (indeks)	107,5	107,6	108,9	100
Indeks za preračun posl.dogodkov na l. 2001	126,0	117,2	108,9	100

Število družb in zaposlenih se je po letih gibalo takole:

Preglednica 8: Zaposleni in število družb v letih 1998–2001

Leto	1998	1999	2000	2001
Število zaposlenih	1.959	1.782	1.739	1.695
Število družb	60	59	67	65

Gozdarstvo v času in prostoru

Preglednica 9: Gibanje prihodkov po cenah leta 2001 (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Prihodki – skupaj	94	88	96	100
Prihodki	94	89	97	100
Kosmati donos iz poslovanja	95	90	101	100
Čisti prihodki iz prodaje	94	92	101	100
Čisti prih. iz prodaje na domačem trgu	103	101	106	100
Čisti prihodki iz prodaje na tujem trgu	48	48	76	100
Prihodki od financiranja	50	35	42	100
Prihodki na podlagi deležev iz dobička	49	44	61	100
Prihodki iz obresti in drugi prih. od financiranja	50	34	40	100
Izredni prihodki	111	79	61	100

Prihodki so se v analiziranem obdobju rahlo povečevali, vendar ne vzporedno s prihodki od prodaje. Opazimo lahko izrazito povečanje izvoza, povečanje prihodkov od financiranja, gozdarska podjetja pa tudi povečujejo prihodke od kapitalskih naložb v druga podjetja.

Preglednica 10: Gibanje odhodkov po cenah leta 2001 (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Odhodki	98	88	96	100
Odhodki poslovanja	96	90	97	100
Nabavna vrednost ali proizvodjalni stroški prodanih količin	96	92	97	100
Stroški blaga, materiala in storitev	86	81	94	100
Stroški dela	116	106	105	100
Plače	115	105	104	100
Amort. neopr. dolg. sr. in opr. osn. sredstev	90	98	96	100
Odhodki financiranja	111	84	104	100
Izredni odhodki	155	45	63	100

Odhodki nihajo z rahlim negativnim trendom zlasti zaradi zniževanja stroškov dela. Ta ugotovitev se zelo ujema z našimi lanskimi analizami v zvezi s trendi stroškov gozdne proizvodnje. Izredni odhodki kažejo močno nihanje.

Preglednica 11: Gibanje dobička in izgube po cenah leta 2001 (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Celotni dobiček	63	101	101	100
Celotna izguba	538	304	76	100
Davek iz dobička	38	46	105	100
Čisti dobiček	66	107	101	100
Čista izguba	532	301	75	100

Celotni dobiček v panogi rahlo narašča, izguba pa se manjša. Precej je narasel tudi davek iz dobička. Če analiziramo samo dobiček iz poslovanja, dobimo naslednjo sliko:

Preglednica 12: Dobiček iz poslovanja po cenah leta 2001 (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Dobiček (izguba) (000 SIT)	-168.505	-38.944	518.270	-152.775

Dobiček iz poslovanja precej niha, večinoma je bil negativen. Izjemo predstavlja leto 2000, ko je bil relativno visok.

Gozdarstvo v času in prostoru

Preglednica 13: Gibanje sredstev po cenah leta 2001 (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Sredstva	97	94	99	100
Stalna sredstva	99	100	102	100
Neopredmetena dolgoročna sredstva	69	56	74	100
Opredmetena osnovna sredstva	105	108	104	100
Dolgoročne finančne naložbe	67	64	74	100
Gibljava sredstva	94	86	95	100
Zaloge	86	68	87	100

Sredstva kažejo rahel trend povečevanja, zanimivo pa je padanje opredmetenih osnovnih sredstev. Predvidevamo, da se zmanjšujejo zlasti zaradi prodaje neproduktivnih sredstev, zlasti nepremičnin.

Preglednica 14: Gibanje obveznosti do virov sredstev po cenah leta 2001 (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Obveznosti do virov sredstev	97	94	99	100
Kapital	102	99	102	100
Dolgoročne obveznosti	30	60	76	100
Kratkoročne obveznosti	84	71	87	100

Za sredstva je značilno naraščanje obveznosti, tako dolgoročno kot kratkoročno, kar pomeni povečevanje zadolženosti panoge.

Preglednica 15: Zaposleni in dodana vrednost (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Poprečno število zaposlenih po delovnih urah	146	123	112	100
Dodana vrednost (DV)	111	106	112	100

Število zaposlenih še naprej drastično pada, medtem ko se dodana vrednost zmanjšuje počasneje. To pomeni, da dodana vrednost na zaposlenega narašča.

Preglednica 16: Gibanje finančnih kazalnikov poslovanja (indeks)

Leto	1998	1999	2000	2001
Finančna neodvisnost (sredstva / kapital)	95	95	97	100
Kratkoročni koeficient – koef. tekoče likvidnosti (kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti)	107	116	107	100
Razmerje med krat. terjat. in obvez. iz poslovanja (kratkor. terjat. iz posl. / krat. obv. iz posl.)	77	91	95	100
Finančne naložbe in sredstva (dolg. in krat. finančne naložbe / sredstva)	122	115	91	100
Delež opredmetenih osnov. sred. (opr. osn. sred. / sredstva)	108	114	106	100
Koeficient zadolženosti (dolg. in krat. obv. / obv. do virov sred.)	80	74	87	100
Delež neto dolga (neto dolg / obveznosti do virov sredstev)	109	107	99	100
Celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	96	101	101	100
Prihodki in odhodki od financiranja (prih. od fin. / odh. od fin.)	45	42	40	100
Donosnost prodaje (čisti dobiček / čisti prihodki iz prodaje)	–	69	104	100
Donosnost kapitala (čisti dobiček / kapital)	–	61	103	100
Donosnost sredstev (čisti dobiček / sredstva)	–	65	109	100
Prihodki na zaposlenega – 000 SIT (čisti prihodki iz prodaje / povpr. štev. zaposlenih)	82	85	94	100

Gozdarstvo v času in prostoru

Leto	1998	1999	2000	2001
Stroški dela na zaposlenega – 000 SIT (str. dela / povpr. število zaposlenih)	100	101	102	100
Plače na zaposlenega – 000 SIT (plače / povpr. število zaposlenih)	99	100	101	100
Čisti dobiček na zaposlenega – 000 SIT (čisti dobiček / povpr. število zaposlenih)	57	102	98	100
Čista izguba na zaposlenega – 000 SIT (čista izguba / povpr. število zaposlenih)	464	289	73	100
DV na zaposlenega – 000 SIT (dodana vred. / povp. število zaposlenih)	96	100	110	100
Kapital na zaposlenega (kapital / povp.št.zap.)	112	120	99	100
Delež prodaje na tujih trgih (čisti prih. iz prodaje na tujih trgih / prihodki)	51	54	78	100
Delež amortizacije (amortizacija / odhodki)	92	110	100	100
Delež stroškov dela (stroški dela / odhodki)	119	120	109	100

Finančna neodvisnost panoge se počasi zmanjšuje. To ima lahko dva vzroka:

- Podjetja se zadolžujejo zaradi slabega poslovnega rezultata.
- Podjetja se zadolžujejo zaradi iskanja finančnih virov za nove poslovne dejavnosti, povečujejo dejavnost, več tvegajo, večajo donosnost kapitala.

Ako prevladuje drugi razlog, lahko zaključimo, da se gozdarske gospodarske družbe približujejo poslovni politiki poprečnega slovenskega dobrega podjetja.

Ponovno opažamo padanje deleža opredmetenih osnovnih sredstev v sredstvih.

Celotna gospodarnost ima rahlo pozitiven trend, medtem ko donosnost kapitala narašča. Prihodki na zaposlenega se povečujejo, stroški na zaposlenega stagnirajo. Dodana vrednost na zaposlenega rahlo narašča, kapital na zaposlenega niha s padajočim trendom.

Delež prodaje na tujih trgih narašča. Delež amortizacije v odhodkih niha in rahlo narašča, medtem ko delež stroškov dela pada.

4 ZAKLJUČEK

Na podlagi pričujoče analize ugotavljamo, da panoga počasi spreminja poslovno strukturo in se vse bolj približuje poslovanju klasičnih gospodarskih družb. Pri tem mislimo zlasti na smelost managementa, da se spoprime z izzivi upravljanja z dolžniškim kapitalom, ki pri povečanem tveganju v normalnih tržnih razmerah daje višje donose lastniškega kapitala. Za to pa so potrebne nove poslovne ideje, pogum in hkrati previdnost, kar so ene od temeljnih lastnosti sodobnega managerja.

dr. Darij Krajčič
sekretar Združenja za gozdarstvo
Gospodarska zbornica Slovenije